

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 21. 2. 1957, sp. zn. 1 Tz 22/57

Číslo: 26/1957

Právní věta:

Rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví podle § 245 odst. 1 písm. c) tr. zák. se může pachatel dopustit nejen jednáním, kterým ztenčuje majetkový stav podniku, nýbrž i jednáním (na př. prodejem vlastního zboží, jež se jinak prodává též v prodejně), kterým pachatel, v úmyslu se obohatit, zabráňuje tomu, aby se majetek podniku zvětšil o část plánované akumulace, která by jinak při pravidelném průběhu věci byla podnikem splněna.

Jestliže ve skutku kvalifikovaném obžalobou jako trestný čin soud neshledal trestný čin, musí posoudit, zda skutek nenaplnjuje znaky některého přestupku uvedeného ve zvláštní části trestního zákona správního nebo po případě v jiných zákonech.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 21.02.1957

Spisová značka: 1 Tz 22/57

Číslo rozhodnutí: 26

Číslo sešitu: 4

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Kvalifikace trestného činu, Obchod, Obžaloba, Posouzení právní, Přestupek, Rozkrádání a poškozování majetku v socialistickém vlastnictví, Trestný čin

Předpisy:

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Obviněný jako vedoucí prodejny (drogerie) lidového družstva JEDNOTA v době od října 1955 do února 1956 nakoupil soukromě různé zboží prodávané jinak v drogeriích, zejména hřebeny, rtěnky, likérové tresti a prodával je v prodejně na svůj vlastní účet bez vědomí ústředí družstva. Celý zisk tím docílený si ponechával.

Lidový soud v Hustopečích uznal rozsudkem ze 17. října 1956 obviněného vinným trestným činem rozkrádání národního majetku podle § 245 odst. 1 písm. c) tr. zák.

Krajský soud v Brně k odvolání obviněného zrušil rozsudek lidového soudu a obviněného žaloby zprostil.

Nejvyšší soud ke stížnosti pro porušení zákona podané předsedou nejvyššího soudu zrušil rozsudek krajského soudu a tomuto soudu uložil, aby věc znova projednal a rozhodl.

Odůvodnění:

Předseda nejvyššího soudu ve stížnosti pro porušení zákona vytýká, že odvolací soud porušil zákon, zprostil-li obviněného na základě právní úvahy, že ke škodě lidového družstva se obohatí podle § 245 odst. 1 písm. c) tr. zák. jen ten, kdo přímými útoky zmenšuje jeho existující majetkovou podstatu a nikoliv ten, kdo v prodejně socialistického sektoru prodává na svůj účet zboží, které si sám opatřil, a přisvojuje si neoprávněně zisk, který by jinak při pravidelném průběhu věci připadl družstevnímu podniku, poněvadž škodu podle § 245 tr. zák. nelze rozumět ušlý zisk družstevního podniku.

Stížnost pro porušení zákona je důvodná.

Zdrojem rozvoje podniků socialistického obchodu je jejich plánovaná hospodářská činnost, neboť jim umožňuje dosáhnout plánované akumulace. Část této plánované akumulace rozmnožuje jejich majetkovou podstatu. Takovému podniku může tedy pachatel způsobit škodu nejen jednáním, kterým pro své obohacení ztenčuje již existující majetkový stav podniku (§ 245 odst. 1 písm. a), b) tr. zák.), nýbrž i jednáním, kterým se sice majetkový stav podniku přímo nezmenšuje, pachatel však v úmyslu se obohatit zabráňuje tomu, aby se majetek podniku zvětšil o část plánované akumulace, která by jinak při pravidelném průběhu věci byla podnikem splněna (§ 245 odst. 1 písm. c) tr. zák.).

Proto právní závěr odvolacího soudu, který si vyložil znak trestného činu podle § 245 odst. 1 písm. c) tr. zák. „ke škodě“ tak úzce, že za poškození majetku národního nebo majetku lidového družstva pokládá jen přímý útok pachatele k vlastnímu obohacení, jímž se zmenšuje toliko existující již jeho majetková podstata, odporuje zákonu.

Pokud tedy odvolací soud měl za to, že obviněný prodejem vlastního zboží na svůj účet v prodejně lidového družstva sice družstvo o ušlý zisk mohl připravit, že však pojmem škody ve smyslu § 245 odst. 1 písm. c) tr. zák. ušlý zisk rozumět nelze, a z tohoto důvodu obviněného žaloby zprostil, porušil zákon v ustanovení § 245 odst. 1 písm. c) tr. zák.

Odvolací soud však porušil zákon i v ustanovení § 2 odst. 3 tr. ř. z r. 1950, pokud zprošťující výrok založil podpůrně na tom, že i kdyby za škodu bylo možno pokládat ušlý zisk družstva, pak ani takováto škoda na majetku lidového družstva obviněným nebyla způsobena, a dále pokud zjištěné jednání nezkoumal s hlediska trestního zákona správního, maje za to, že žádný přestupek nebyl předmětem žaloby.

V odůvodnění rozsudku se uvádí, že prodával-li obviněný -ů jak se hájí - likérové tresti, hřebeny a rtěnky na svůj účet jen proto, že zákazníci toto zboží žádali, že je však v ústředí družstva nedostal, ač je objednal, nelze mít za to, že tím družstvu způsobil škodu. Tento závěr odvolacího soudu se však opírá jen o předpoklad, že obhajoba obviněného odpovídá skutečnosti. Zda tomu tak skutečně bylo, není v odůvodnění rozsudku zjištěno. Podle důkazního materiálu (záznamy o hlášení obviněného o poptávkách zákazníků, objednávky zboží) zákazníci žádali likérové tresti a obviněný je také objednal. Nebylo však zjištěno, zda ústředí lidových družstev likérové tresti dodalo a zda je také mohlo dodat. Pokud jde o hřebeny a rtěnky, nebylo zjišťováno, zda v prodejně, kde byl obviněný vedoucím, bylo toto zboží na skladě, či zda je obviněný objednával a mohlo-li mu ústředí družstva i toto zboží dodat. Teprve po provedení důkazů v naznačeném směru mohl odvolací soud uvažovat, zda lze mít za to, že obviněný, když si toto zboží nakoupil a na svůj účet v prodejně prodával, se ke škodě majetku lidového družstva jinak neoprávněně obohatil, či zda ke škodě majetku lidového družstva pro své obohacení nejednal.

Rovněž nemá v zákoně opory další názor odvolacího soudu, podle něhož zjištěné jednání, když není podle názoru odvolacího soudu trestným činem podle § 245 odst. 1 písm. c) tr. zák., nemohlo být posuzováno ani s hlediska přestupku proti ochraně obchodní činnosti podle § 45 odst. 2 tr. zák. spr.

po případě přestupku cenového podle § 89 odst. 1 tr. zák. spr. z toho důvodu, že nebylo předmětem žaloby.

Pro otázku, zda lze zažalovaný skutek kvalifikovaný žalobou jako trestný čin, který však trestným činem není, posoudit jako přestupek, je rozhodné, zda skutek naplňuje zákonné znaky některého z přestupků uvedených ve zvláštní části trestního zákona správního, nebo po případě v jiných zákonech. Jen tehdy, nenaplní-li skutek, jak byl zažalován, znaky některého přestupku, možno dovodit, že skutek zakládající přestupek, nebyl předmětem žaloby. V souzeném případě podstatou skutku, jak byl žalován a odvolacím soudem také zjištěn, je, že obviněný soukromě nakoupil zboží a v prodejně družstva, kde byl vedoucím, je pak za zvýšenou cenu rozprodával.

Není pochyby o tom, že zákonné znaky přestupku podle § 45 odst. 2 tr. zák. spr. nepřesahují rámec skutečností, jimiž je skutek obviněného v žalobě určen. Stejně je tomu tak, pokud jde o přestupek podle § 89 odst. 1 tr. zák. spr. Tu by ovšem bylo v daném případě nutno zjistit, zda obviněný neoprávněně prodával zboží za ceny, které byly vyšší než stanovené ceny maloobchodní.